

**Київський національний університет  
імені Тараса Шевченка  
Інститут філології**

**ОСНОВНІ ВИМОГИ  
ДО ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ  
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ І  
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

**(для студентів-філологів)**

**Методична розробка**

**Київ  
2011**

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

### Рецензенти:

д-р філол.н., проф. Бондаренко І.П.,  
д-р філол.н., проф. Гнідан О.Д.,  
д-р філол.н., проф. Гурбанська А.І.

*Затверджено вченою радою Інституту філології  
Київського національного університету імені Тараса Шевченка  
(протокол № 3 від 18 жовтня 2010 р.)*

**Авторський колектив:** д.філол.н., проф. Бєлова А.Д.,  
к.філол.н., доц. Білик Н.Л.,  
д.філол.н., проф. Бурбело В.Б.,  
к.філол.н., проф. Гасвська Н.М.,  
д.філол.н., проф. Коломієць Л.В.,  
д.філол.н., проф. Левицький А.Е.,  
к.філол.н., проф. Паламарчук О.Л.,  
к.філол.н., доц. Ситдикова І.В.,  
к.філол.н., доц. Хайдер Т.В.  
к.філол.н., доц. Чемес В.Ф.

**Керівник проекту:** д-р філол.н., проф. Семенюк Г.Ф.

*Охороняється законом про авторське право. Будь-яке відтворення (копіювання, передрук тощо) усього видання або його частини без письмової згоди керівника проекту забороняється.*

**Основні вимоги до підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт (для студентів-філологів):** Методична розробка. – К., 2011. – 82 с.

У виданні висвітлюються основні етапи, завдання і норми підготовки навчально-наукових і кваліфікаційних робіт із філологічних дисциплін.

Для студентів Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

**Редакційна рада:** І.П. Бондаренко, д-р філол.н., проф.; Н.М. Гасвська, к.філол.н., проф. (голова редакційної ради); А.Д. Гнатюк, к.філол.н., доц.; І.О. Голубовська, д-р філол.н., проф.; Л.В. Грицик, д-р філол.н., проф.; Н.Ю. Жлуктенко, к.філол.н., проф.; Т.Р. Кияк, д-р філол.н., проф.; І.В. Козленко, к.філол.н., доц.; Н.М. Корбозерова, д-р філол.н., проф.; Г.Г. Крючков, д-р філол.н., проф.; О.В. Мазєпова, к.філол.н., доц.; Т.Ф. Маленька, д-р філол.н., проф.; А.Ю. Мережинська, д-р філол.н., проф.; О.Л. Паламарчук, к.філол.н., проф. (заступник голови редакційної ради); Р.Є. Пилипенко, д-р філол.н., проф.; В.М. Підвойний, к.філол.н., доц.; С.М. Різник, к.філол.н., доц.; А.О. Савенко, к.філол.н., доц.; Н.В. Салтовська, к.філол.н., доц.; О.С. Снитко, д-р філол.н., проф.; О.І. Череди́ниченко, д-р філол.н., проф.; Т.О. Черниш, д-р філол.н., проф.; Л.І. Шевченко, д-р філол.н., проф.; О.В. Яшенкова, к.філол.н., доц.

©Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
©Інститут філології

## ПЕРЕДМОВА

Спрямованість України на європейський курс розвитку і вибір шляху євроінтеграції ставить перед вищою освітою нові завдання, значною мірою визначені Болонським процесом. Українська національна система університетської освіти протягом шести років навчання передбачає виконання студентами низки навчально-наукових (реферат, курсова робота) та кваліфікаційних (бакалаврська, дипломна, магістерська) робіт.

Головною умовою ефективності виконання цих письмових робіт є чітка організація самостійної роботи й дотримання певних дидактичних засад: систематичності, послідовності, єдності вимог тощо.

Позитивний досвід провідних вищих навчальних закладів України свідчить, що саме у процесі виконання певної послідовності при підготовці письмових навчально-наукових і кваліфікаційних дослідницьких робіт студенти набувають необхідні фахові уміння та навички гностичного і креативного характеру. Домінантною тут є дослідницька зорієнтованість навчально-наукової діяльності студента сучасного університету, яка, поступово ускладнюючись (від невеликого за обсягом реферативного огляду наукової проблеми і її подальшого поглибленого аналізу на початкових курсах у межах підготовки навчально-наукових (курсівих) робіт), завершується здійсненням самостійних наукових досліджень, захистом кваліфікаційних робіт.

Мета запропонованої розробки – посприяти студентам у визначенні організаційних засад підготовки навчально-наукових і кваліфікаційних робіт, у дотриманні рекомендованого методологією навчального процесу поетапного виконання дослідження з урахуванням стандартів його оформлення з огляду на сучасні чинні вимоги. Користуючись методичною розробкою,

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

студенти матимуть змогу системно вирішити передбачене навчальним планом завдання і вчасно підготувати навчально-наукові (курсіві) і кваліфікаційні роботи до захисту на відповідних комісіях.

Кодифікація поданих матеріалів зорієнтована на основні напрями впровадження ступеневої системи освіти відповідно до Закону України "Про вищу освіту", Державної національної програми "Освіта (Україна ХХІ століття)" та нормативних документів ВАК України щодо підготовки кваліфікаційних наукових праць.

У запропонованих методичних рекомендаціях враховані також сучасні шляхи вирішення проблем підготовки у вищій школі навчально-наукових і кваліфікаційних робіт, представлені у дослідженнях О.В. Борисової, В.В. Бушкової, І.В. Лімборського, С.У. Гончаренка, А.М. Алексюка, Н.А. Сорокіна, І. Грабинського та ін.

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Студенти Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка протягом навчальної каденції виконують низку навчально-наукових (реферат, курсова робота) та кваліфікаційних (бакалаврська, дипломна, магістерська) робіт.

1.2. *Реферат* – форма підготовки й підсумкової атестації студента за звітний період, передбачений кредитно-модульною системою навчання. Якість виконання, зміст реферату засвідчує здобуті знання, уміння й навички, визначає рівень підготовленості студента до наступного етапу навчання.

*Курсова робота* – форма підсумкової атестації студента за семестр або за навчальний рік.

*Кваліфікаційні роботи* – форма підготовки й підсумкової атестації студента за освітньо-кваліфікаційними рівнями, відповідно, «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Захистом таких робіт перед державною комісією завершується навчання у бакалавраті, а також за програмою підготовки спеціаліста, або у магістратурі.

Якість виконання, зміст і захист навчально-наукової (курсвої) роботи визначають рівень підготовленості студента до наступного етапу навчання, а кваліфікаційної роботи – ступінь підготовки випускника до майбутньої фахової діяльності.

1.3. Згідно з навчальним планом Інституту філології щодо підготовки студентів за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» денної і заочної форми навчання, для написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт передбачена певна кількість кредитів, розподілена наступним чином:

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

### денна форма навчання:

тип роботи	кількість кредитів
курсова (II курс)	1
курсова (III курс)	1
бакалаврська	7
дипломна	10
магістерська	15

### заочна форма навчання:

тип роботи	кількість кредитів
курсова (II курс)	1
курсова (III курс)	1
курсова (IV курс)	3
бакалаврська	3
дипломна	14
магістерська	15

1.4. Ця методична розробка визначає основні вимоги до навчально-наукових і кваліфікаційних (випускних) робіт. Інститут філології, згідно зі специфікою навчальних дисциплін, пропонує відповідні критерії оцінювання, ознайомлюючи з ними студентів при затвердженні тем навчально-наукових та кваліфікаційних робіт.

1.5. Якісне виконання навчально-наукових робіт на належному рівні має на меті *підвищення рівня*, а кваліфікаційних робіт – *удосконалення* підготовки випускників до самостійної практичної роботи, творчого розв'язання професійних завдань, а саме:

- актуалізацію, систематизацію, поглиблення та закріплення отриманих протягом навчання знань студентів;
- формування навичок наукової роботи, що передбачає обрання

наукової або практичної проблеми і її самостійний аналіз; на підставі власних спостережень формулювання узагальнень і обґрунтування висновків; застосування набутих знань при вирішенні практичних професійних та інших завдань;

- розвиток навичок самостійної дослідницької роботи;
- удосконалення умінь оцінювати досліджувані явища з позицій новітніх наукових концепцій;
- закріплення основних правил наукової паспортизації матеріалу, який використовувався у дослідженні, але не був його результатом (наявність лапок, наведення джерела, його автора, назви, року й місця видання, сторінки тощо).

1.6. Виконання різних видів наукової роботи у процесі написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт доцільно структурувати на окремі основні етапи, які прямо чи опосередковано входять до підсумкової оцінки:

- 1) вибір теми;
- 2) консультації з керівником;
- 3) збирання матеріалу;
- 4) опрацювання джерел і наукової теоретико-методичної та критичної літератури;
- 5) укладання плану;
- 6) написання роботи;
- 7) відповідне оформлення роботи;
- 8) захист.

Слід враховувати, що у сучасних дослідженнях із проблем лінгвістики, літературознавства, перекладознавства, викладання іноземних мов широко використовуються різні методик досліджень теоретичного та емпіричного рівнів. До теоретичних методик належать методи аналізу й синтезу, абстрагування та деталізації, моделювання, індукції, дедукції тощо. До емпіричних методик –

спостереження, опитування, тестування, експеримент тощо.

Усі види навчально-наукових і кваліфікаційних робіт передбачають дуже важливий етап добору, систематизації, вивчення теоретичних та інших інформаційних джерел з обраної проблеми дослідження. Невід'ємною частиною роботи – у разі потреби – є створення методом статистичної вибірки відповідних систематизованих баз емпіричних даних або картотек, які відповідають темам досліджень.

При підготовці рефератів використовуються переважно теоретичні методи (зокрема аналіз, узагальнення, порівняння), в усіх інших видах наукових робіт студенти обов'язково повинні поєднувати як теоретичні, так і емпіричні методи досліджень у їх функціональній комплементарності.

## 2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КАТЕГОРІАЛЬНО- ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Базовий категоріальний термінологічний апарат кожного наукового дослідження будь-якого рівня становлять переважно стереотипні наукові формули, такі як: *актуальність дослідження, наукова проблема, мета і завдання, об'єкт і предмет, матеріал дослідження, його методика, новизна, практичне значення праці*, за наявності – *апробація її результатів*. Цим науковим формулам відповідають основні рубрики вступного розділу навчально-наукових і кваліфікаційних робіт.

**Тема дослідження** конкретизує галузь і напрямок дослідницької роботи з метою вивчення обраних процесів чи явищ.

Орієнтовний перелік тем усіх видів навчально-наукових і кваліфікаційних робіт (від реферату до магістерської роботи) для кожної спеціальності розробляється і затверджується відповідними

кафедрами Інституту філології у координації із загальною науковою проблематикою цих кафедр або Інституту філології.

Назва теми роботи повинна бути конкретною, узгоджуватися з об'єктом і предметом дослідження. Згідно з положенням про основні вимоги до наукових робіт ВАК України в назвах бажано уникати формулювань типу “Дослідження питання...”, “Дослідження деяких шляхів...”, “Деякі питання...”, “Матеріали до вивчення...” тощо, які не забезпечують необхідної конкретизації у постановці й вирішенні обраного наукового аспекту.

**Наукова проблема** – це структурований комплекс взаємопов'язаних питань, зорієнтованих на визначення та інтерпретацію параметрів низки окремих явищ матеріального чи духовного світу, їх наукову парадигматичну кодифікацію у системі чітко окреслених термінологічних координат.

Проблема дослідження завжди пов'язана з вивченням специфіки внутрішньої організації *об'єкта* і *предмета* дослідження, з виявленням їх зв'язків та взаємообумовленостей, детальною розробкою деяких домінуючих чи маргінальних ознак у контексті парадигми світу.

У конкретній навчально-науковій або кваліфікаційній роботі наукова проблема практично обмежується комплексом теоретичних питань, пов'язаних передусім із метою дослідження, власне основна мета дослідження полягає у розв'язанні певної наукової проблеми.

**Актуальність** дослідження конкретної наукової проблеми, а відтак і навчально-наукової або кваліфікаційної роботи, зумовлюється теоретичними й емпіричними пізнавальними завданнями певної дисципліни, пов'язаної з відповідною науковою галуззю; необхідністю розширення парадигми знань студента про включені до матеріалу цієї дисципліни окремі наукові явища або

процеси, потребою їх поглибленого вивчення; а безпосередньо для кваліфікаційних робіт – незавершеністю розпрацювання окремих аспектів відповідної наукової проблеми.

**Мета дослідження** – це визначення автором своєї евристичної стратегії в отриманні нових знань про об'єкт та предмет дослідження. Не слід формулювати мету як “дослідження...”, “вивчення...”, оскільки ці визначення вказують на засіб, але не спосіб досягнення мети.

Мета дослідження може бути пов'язана, зокрема:

- з формулюванням наукових завдань, які належить розв'язати;
- з обґрунтуванням можливості виявлення нових ознак загального або часткового характеру певних конкретних фактів, що аналізуються, а також структури їхньої організації;
- з визначенням певних теоретико-методологічних моделей дослідження, застосування яких забезпечує розв'язання обраних теоретичних і практичних наукових завдань.

**Завдання дослідження** – відповідно до загальної мети, необхідно чітко визначити етапи наукового пошуку для її досягнення. Передусім слід сформулювати завдання, пов'язані з виявленням найсуттєвіших ознак та внутрішньої структури об'єкта і предмета дослідження.

Виділяються також завдання, зорієнтовані, зокрема, на:

- вирішення певних теоретичних питань, загальної програми дослідження (виявлення сутності окремих понять, явищ, процесів, визначення параметрів та рівнів функціонування, принципів інтерпретації тощо);
- виокремлення та характеристику нових евристичних аспектів сучасних рішень даної наукової проблеми;
- обґрунтування, виявлення системи конкретних засобів, необхідних для розв'язання наукової проблеми та організації експериментальної верифікації за критеріями оптимальності;

- розробку можливих рекомендацій щодо перспективи практичного використання результатів дослідження (зокрема, у підготовці практичних занять з відповідної дисципліни, у корпусі дидактичних або ілюстративних матеріалів до лекцій тощо).

Увесь комплекс завдань – це алгоритм безпосередньої загальної моделі дослідження, зумовлений логікою етапів конкретного наукового пошуку.

**Об'єкт дослідження** – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію й обирається для наукового пошуку; цілісна сукупність споріднених елементів (тобто складових) матеріального або духовного світу. Ця система елементів стає предметом теоретичних і практичних дослідницьких студій.

**Предмет дослідження** – міститься в межах об'єкта і визначає тему навчально наукової і кваліфікаційної роботи, наведену на титульному аркуші як її назва. Це окремі сторони, властивості й відношення об'єкта, той понятійний, безпосередній аспект проблеми, що розглядається відповідно до певної мети як у теоретичному, так і в експериментальному планах.

В об'єкті дослідження визначається загальна сфера наукового пошуку, у предметі дослідження чітко позначається явище, етапи процесу, які мають розглядатися у навчально-науковій або кваліфікаційній роботі. Окреслення предмета дослідження слід розуміти як виокремлення параметрів певного "ракурсу" наукового пошуку у визначенні основних компонентів характеристики об'єкта дослідження. А отже, об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне і часткове.

**Методики і методи дослідження** – це комплекс конкретних прийомів, зорієнтованих на отримання нового наукового знання і на визначення параметрів виконання програми дослідження, його теоретичних і практичних завдань, спрямованих на досягнення

поставленої мети. Перераховувати застосовані методи й методики слід не загалом (безвідносно до змісту роботи), а коротко й суттєво окреслити, за допомогою яких методів вирішувалися ті чи інші аспекти обраної наукової проблеми.

Характеристика **новизни**, яка притаманна виключно кваліфікаційним роботам, залежить від ступеня складності цих робіт і подається у бакалаврських роботах – у вигляді емпіричних, а у магістерських і дипломних роботах – наукових емпіричних положень (рішень), запропонованих автором особисто. Спрямування новизни можливе на:

- а) розкриття **практичної новизни** (розробку дидактичних пропозицій тощо);
- б) визначення новизни одержаних практичних результатів, їх позиціонування стосовно відомих наукових фактів (конкретизацію, розширення, доповнення і т.п.);
- в) оцінку нових результатів у розгорнутому, аргументованому і чіткому викладі.

**Практичне значення** – це відомості (пропозиції) щодо можливого застосування на практиці одержаних результатів. Характеризуючи практичне значення результатів, слід подати інформацію про їх функціональний обсяг і сферу використання.

Діапазон, а також повнота і глибина розробки наукового апарату залежить від типу навчально-наукової і кваліфікаційної роботи. У рефераті й курсовій роботі слід виокремлювати рубрики, пов'язані з визначенням актуальності, мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження. У бакалаврській, дипломній і магістерській роботах повинні бути представлені всі наведені компоненти.

### **3. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

***3.1. При оцінюванні навчально-наукових і кваліфікаційних робіт беруть до уваги те, що студент повинен уміти:***

- формулювати мету і завдання дослідження;
- вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні методи відповідно до поставлених завдань роботи;
- обробляти отримані дані, аналізувати і систематизувати їх на базі відомих джерел;
- узагальнювати результати дослідження й обґрунтовувати їхню достовірність;
- оформляти одержані результати і роботу в цілому відповідно до сучасних чинних вимог.

#### ***3.2. Підсумкова оцінка.***

***3.2.1. Підсумкову оцінку навчально-наукових робіт визначає:***

- науковий керівник;

***3.2.2. Підсумкову оцінку кваліфікаційних робіт визначає:***

- науковий керівник;
- рецензент;
- Державна екзаменаційна комісія (ДЕК).

***3.3. У процесі визначення оцінки враховується низка важливих показників роботи:***

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання мети і завдань дослідження;
- структура і логіка побудови змісту роботи;

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

- якість теоретико-методологічного аналізу проблеми;
- *для курсових робіт* – наявність огляду наукових джерел, а *для бакалаврських, дипломних і магістерських* – наукової полеміки;
- правильність і повнота виконання поставлених завдань;
- правомірність одержаних результатів;
- змістовність зроблених узагальнень і висновків;
- дотримання чинних вимог до оформлення роботи;
- наявність та інформаційна повнота ілюстративних матеріалів з їх обов'язковою паспортизацією;
- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження;
- правильність та чіткість відповідей на запитання присутніх на захисті роботи викладачів – членів комісії (а при захисті бакалаврських, дипломних і магістерських робіт – на зауваження й пропозиції, що містяться у рецензії і відгуку наукового керівника).

### ***3.4. Основні критерії оцінювання.***

#### ***3.4.1. Основні критерії оцінювання навчально-наукових робіт.***

##### ***3.4.1.1. Реферати***

Реферати оцінюються за 100-бальною системою. Диференціювання результату за національною шкалою відбувається за пропорційним принципом наступним чином:

**шкала відповідності**

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
від 60 до 100	зараховано
від 1 до 59	не зараховано

**3.4.1.1.1. Зараховано (60-100 балів). Робота відповідає основним вимогам до навчально-наукових робіт такого типу:**

- тема розкрита повно або оптимально;
- проаналізовані літературні джерела;
- одержані результати систематизовані й узагальнені;
- узагальнення є правомірними;
- оформлення реферату відповідає вимогам до робіт такого типу.

**3.4.1.1.2. Не зараховано (1-59 балів). Тема роботи розкрита поверхово, є такі недоліки:**

- зміст реферату не відповідає темі;
- відсутній аналіз літературних джерел;
- тема висвітлена поверхово;
- відсутня системність;
- є зауваження щодо оформлення роботи.

**3.4.1.1.3. Реферат не підлягає оцінюванню, якщо:**

- текст подано викладачеві (керівникові) на поточну перевірку або на будь-який подальший етап підготовки остаточного варіанту реферату з порушенням термінів, установлених графіком навчального процесу;
- реферат написаний на тему, своєчасно не затверджену в установленому порядку;

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- реферат виконаний несамоостійно;
- структура реферату не відповідає вимогам;
- зміст реферату не розкриває його тему;
- реферат край недбало або неправильно оформлений.

### **3.4.1.2. Курсові роботи**

Курсові роботи оцінюються за 100-бальною системою. Диференціювання оцінки за національною шкалою відбувається наступним чином:

#### **шкала відповідності**

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
від 90 до 100	5	відмінно
від 75 до 89	4	добре
від 60 до 74	3	задовільно
від 1 до 59	2	незадовільно

#### **3.4.1.2.1. Відмінно (90-100 балів). Курсова робота відповідає всім вимогам до навчально-наукових робіт такого типу:**

- тема розкрита повністю;
- матеріал проаналізований ефективно;
- одержані результати достовірні й систематизовані;
- висновки логічні й розкривають результати розв'язання поставлених завдань;
- оформлення відповідає чинним вимогам до робіт такого типу.
- доповідь на захисті відображає зміст курсової роботи.

**3.4.1.2.2. Добре (75-89 балів). Тема курсової роботи розкрита, але є окремі недоліки принципового характеру:**

- поверхово проаналізовані літературні джерела;
- недостатньо використані інформаційні матеріали;
- доповідь логічна, але відображає не всі змістові акценти курсової роботи;
- робота загалом оформлена згідно з чинними вимогами, проте містить окремі несистематичні огріхи.

**3.4.1.2.3. Задовільно (60-74 бали). Тема курсової роботи в основному розкрита, але є численні недоліки змістового характеру:**

- теоретичний розділ має реферативний характер, не містить аналізу підходів до висвітлення проблем, заявлених у темі курсової роботи;
- в аналітичній частині спостерігається надлишок елементів описовості;
- висновки сформульовані з надмірною узагальненістю;
- добір інформаційно-ілюстративних матеріалів (таблиці, графіки, схеми тощо) не завжди обґрунтований;
- є зауваження щодо оформлення роботи.

**3.4.1.2.4. Незадовільно (1-59 балів). Тема курсової роботи розкрита поверхово, є такі недоліки:**

- зміст роботи не відповідає темі;
- аналіз виконаний поверхово;
- у роботі переважають описовість і реферативність, відсутня системність;
- висновки не видаються достовірними;
- фактичний (ілюстративний) матеріал дослідження не

- паспортизований;
- є суттєві огріхи в оформленні роботи;
- відгук наукового керівника містить принципові зауваження.

### **3.4.2. Основні критерії оцінювання кваліфікаційних (бакалаврських, дипломних, магістерських) робіт.**

Кваліфікаційні (бакалаврські, дипломні, магістерські) роботи оцінюються за 100-бальною системою. Диференціювання оцінки за національною шкалою відбувається наступним чином:

#### **шкала відповідності**

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
від 90 до 100	5	відмінно
від 75 до 89	4	добре
від 60 до 74	3	задовільно
від 1 до 59	2	незадовільно

#### **3.4.2.1. Відмінно (90-100 балів). Робота відповідає всім вимогам до кваліфікаційних робіт такого типу.**

- тема розкрита повністю;
- засвідчена новизна роботи;
- передбачене практичне значення;
- матеріал проаналізований ефективно;
- одержані результати достовірні й систематизовані;
- висновки логічні й розкривають результати розв'язання поставлених завдань;
- оформлення роботи відповідає вимогам до робіт такого типу;

- відгук і рецензія позитивні;
- доповідь на захисті цілісно відображає зміст роботи;
- відповіді на запитання членів ДЕК правильні.

**3.4.2.2. Добре (75-89 балів). Тема роботи розкрита, але є окремі недоліки принципового характеру:**

- поверхово проаналізовані літературні джерела;
- елементи новизни та практичного значення не мають чіткого вираження;
- недостатньо використані інформаційні матеріали;
- робота загалом оформлена згідно з чинними вимогами, проте містить окремі несистематичні огріхи;
- є окремі зауваження в рецензії та відгуку наукового керівника;
- доповідь логічна, але відображає не всі змістові акценти роботи;
- відповіді на запитання членів ДЕК в основному правильні.

**3.4.2.3. Задовільно (60-74 бали). Тема роботи в основному розкрита, але є численні недоліки змістового характеру:**

- теоретичний розділ має реферативний характер, не містить аналізу підходів до висвітлення проблем, заявлених у темі кваліфікаційної роботи;
- в аналітичній частині спостерігається надлишок елементів описовості;
- висновки сформульовані з надмірною узагальненістю;
- добір інформаційно-ілюстративних матеріалів (таблиці, графіки, схеми тощо) не завжди вмотивований;

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

- є зауваження щодо оформлення роботи;
- подані в роботі авторські емпіричні наукові положення і пропозиції щодо їх практичного використання обґрунтовані непереконливо;
- рецензія та відгук наукового керівника містять суттєві зауваження;
- не всі відповіді на запитання членів ДЕК правильні.

### ***3.4.2.4. Незадовільно (1-59 балів). Тема роботи розкрита поверхово, є такі недоліки:***

- зміст роботи не відповідає темі;
- немає огляду сучасних літературних джерел з обраної теми;
- аналіз виконаний поверхово;
- у роботі переважають описовість і реферативність, відсутня системність;
- висновки не видаються достовірними;
- фактичний (ілюстративний) матеріал дослідження не паспортизований;
- є численні зауваження щодо оформлення роботи;
- рецензія та відгук наукового керівника містять принципові зауваження;
- відповіді на запитання членів ДЕК неточні, неповні або неправильні.

### ***3.5. Навчально-наукова і кваліфікаційна робота до захисту не допускається, якщо:***

- робота подана науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, установлених графіком

навчального процесу і «Календарним планом підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт» (див. п. 9);

- робота написана на тему, своєчасно не затверджену в установленому порядку затвердження тем навчально-наукових і кваліфікаційних робіт відповідними кафедрами Інституту філології;
- робота виконана несамотійно;
- структура роботи не відповідає вимогам;
- зміст роботи не розкриває її теми;
- робота вкрай недбало або неправильно оформлена;
- немає відгуку наукового керівника, а для кваліфікаційних робіт – відгуку або рецензії.

#### **4. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ І СТРУКТУРИ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

##### ***4.1. Реферат***

###### ***4.1.1. Загальні завдання реферату***

Реферат – це короткий виклад основного змісту наукової праці чи низки праць, опрацьованих студентом у межах певної теми з аналізом можливих шляхів вирішення наукової проблеми. Реферат також містить висловлення власних міркувань автора щодо цієї проблеми. **Якщо реферат цих ознак не має, то він є лише конспектом опрацьованих публікацій.**

Підготовка реферату – це перший етап розвитку науково-дослідницьких умінь та навичок студентів. Робота над рефератом спрямована на:

- формування умінь самотійно знаходити й вивчати наукову

- літературу, використовуючи цей матеріал для підготовки огляду наукових праць, пов'язаних з історією вивчення певних теоретичних питань;
- удосконалення навичок реферування; розвиток базових умінь ведення наукової роботи (ознайомлення з довідковою літературою, складання списку використаної літератури, формулювання висновків);
  - стимулювання розвитку аналітичного мислення студентів (навичок та вмінь систематизувати, аналізувати, зіставляти й узагальнювати різні точки зору, характеризувати конкретний матеріал, формулювати висновки);
  - розширення світоглядної парадигми у студентів та поглиблення їх фахових знань із певної навчальної дисципліни;
  - оволодіння основами наукового стилю;
  - розвиток умінь встановлювати наукові міждисциплінарні зв'язки і визначати їхній характер;

### *4.1.2. Вимоги до написання реферату*

1. Реферат виконується як додаткова форма рубіжного контролю або одна з форм самостійної роботи студента на одну із тем:

- запропонованих викладачем;
- за власним вибором студента із зазначених у переліку, затвердженому в руслі навчальної модульної програми відповідної дисципліни;

2. Реферат пишеться українською або іноземною мовою відповідно до спеціальності.

3. **Обсяг** реферату – **10-15 сторінок** друкованого тексту (комп'ютерного набору).

4. Реферат виконується за відповідною структурою

(див. п. 4.1.3.) із дотриманням правил виділення абзаців, нумерації сторінок, правильного оформлення посилань, виносок, цитат, висновків, списку використаних джерел.

5. Оформлення реферату має відповідати естетичним та орфографічним нормам і чинним вимогам до оформлення робіт такого типу.

#### ***4.1.3. Структура реферату***

1. *Титульна сторінка.*

2. *Зміст.*

3. *Вступ.*

У ньому мають бути наведені:

- тема реферату, характеристика її актуальності для реферативного висвітлення;
- формулювання мети реферування матеріалу з обраної наукової проблеми;
- визначення конкретних завдань роботи, а також об'єкту і предмету огляду.

4. *Основна частина.*

Зазвичай вона складається з двох-трьох розділів, кожний розділ нумерується і має свою назву. В основній частині характеризується стан дослідження теми й подається реферований виклад представлених у сучасній науковій літературі наявних точок зору з обраної тематики, а також самостійне реферативне опрацювання відповідного матеріалу; може бути запропонований варіант вирішення автором наукової проблеми.

5. *Висновки.*

Повинні відобразити стисло характеристику основних результатів виконаної роботи і формулюватися у вигляді узагальнювальних тез відповідно до завдань, визначених у вступі.

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

### б. Список використаних джерел.

Містить перелік розглянутих праць, поданий в алфавітному порядку. Повинен нараховувати **не менше 10 позицій** і оформлятися з урахуванням усіх сучасних чинних вимог до бібліографічного опису.

Реферат подається у визначений викладачем (керівником) термін і перевіряється викладачем (керівником).

Реферат оцінюється за 100-бальною системою. Диференціювання результату за національною шкалою відбувається наступним чином:

### шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
60-100	зараховано
1-59	не зараховано

### Оцінка "зараховано" (60-100 балів) ставиться при:

- а) відповідності змісту реферату обраній темі;
- б) наявності аналізу опрацьованої літератури, самостійних висновків;
- в) дотриманні всіх вимог щодо написання та оформлення реферату (обсяг, кількість наукових джерел, посилання на використану літературу тощо).

Якщо хоча б одна з умов не виконана, то за реферат виставляється оцінка **"не зараховано" (1-59 балів)**.

Реферати студентів зберігаються на кафедрі протягом одного календарного року.

## ***4.2. Курсова робота***

### ***4.2.1. Загальні завдання курсової роботи***

Курсова робота як вид самостійної письмової наукової роботи реферативно-дослідницького характеру передбачає глибше, порівняно з рефератом, вивчення конкретної наукової проблеми з обов'язковим самостійним моноаспектним науковим пошуком і фіксуванням його результату.

**Метою** курсових робіт є:

- поглиблення знань студентів із актуальних проблем певної науки;
- стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
- формування дослідницьких та аналітичних умінь студентів;
- подальший розвиток навичок самостійного синтезу при опрацюванні наукових джерел;
- розвиток умінь узагальнювати результати власних спостережень над теоретичним та практичним матеріалом з обраної теми;
- формування вмій практичної реалізації результатів дослідження проблеми в самостійних розробках (наприклад, в укладанні передбачених темою роботи тематичних словників, які подаються у додатках тощо).

### ***4.2.2. Вимоги до написання курсової роботи***

1. Курсову роботу студенти виконують згідно з навчальним планом.
2. Курсова робота виконується на одну з тем, запропонованих кафедрою, за погодженням із відповідним викладачем кафедри.
3. Курсова робота виконується українською або іноземною мовою відповідно до спеціалізації.

4. **Обсяг** курсової роботи становить:

- на **другому** курсі – **15-25 сторінок** друкованого тексту (комп'ютерного набору);
- на **третьому** курсі – **25-30 сторінок** друкованого тексту (комп'ютерного набору).

5. Курсова робота має бути чітко структурованою (див. п. 4.2.3.) із дотриманням таких вимог щодо оформлення:

- окремі частини роботи виділяються;
- абзаци та нумерація сторінок оформляються згідно з загальними чинними вимогами;
- дотримуються правила паспортизації матеріалу (правильно оформляються посилання, виноски, цитати тощо);
- список використаних джерел укладається відповідно до сучасних чинних вимог.

6. Обов'язковими компонентами курсової роботи мають бути:

- визначення актуальності дослідницького завдання;
- огляд навчально-методичних матеріалів (для робіт з методики викладання мови чи літератури відповідно до спеціалізації);
- у кінці кожного розділу курсової роботи – стислі узагальнення дослідницьких спостережень автора над проаналізованим матеріалом і одержаними результатами.

7. Курсова робота має бути зброшурована, акуратно і грамотно оформлена.

### ***4.2.3. Структура курсової роботи***

1. *Титульна сторінка.*

2. *Зміст.*

3. *Вступ.*

У вступі обґрунтовується актуальність теми, її значення для теорії та практики певної науки, мета, завдання, об'єкт, предмет та

методи дослідження.

4. *Основна* – дослідницька – частина роботи.

Вона містить не менше двох частин. Перша присвячена аналізу опрацьованої наукової літератури з предмету відповідно до завдань дослідження, а також має містити певні авторські висновки з визначенням перспектив подальших дослідницьких пошуків; наступні частини містять опис виконаного власного дослідницького завдання та, за наявності, розробки навчально-методичних матеріалів, використаних студентом під час навчальної та виробничої практики.

5. *Висновки*.

Це дуже вагома структурна частина навчально-наукової праці, де мають бути викладені систематизовані найважливіші результати здійсненого в роботі аналізу у вигляді чітко сформульованих узагальнень одержаних результатів у світлі поставлених завдань для досягнення мети дослідження.

6. *Список використаних джерел*.

Повинен містити **не менше 20 позицій**. На всі наукові джерела, подані у списку, повинні бути посилання в тексті курсової роботи. До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід включати новітні видання, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела. Для спеціальностей іноземної філології обов'язковим є використання наукової літератури іноземними мовами відповідно до спеціальності.

### **4.3. Бакалаврська робота**

#### **4.3.1. Загальні завдання бакалаврської роботи**

Бакалаврська робота є кваліфікаційною. Вона повинна мати пошуковий характер, бути спрямованою на дослідження актуального проблемного питання і містити елементи практичної

новизни. Виконується така робота на завершальному етапі навчання студентів у бакалавраті і є одним із важливих критеріїв при вступі до курсу підготовки за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр».

**Метою** написання бакалаврської кваліфікаційної роботи є:

- поглиблення знань студентів із актуальних проблем певної науки;
- стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
- розширення дослідницьких аналітичних умінь студентів;
- подальший розвиток навичок самостійного синтезу при опрацюванні наукових джерел;
- удосконалення умінь узагальнювати результати власних спостережень над теоретичним та практичним матеріалом з обраної теми;
- формування умінь практичної реалізації результатів дослідження проблеми у самостійних розробках (наприклад, в укладанні передбачених темою роботи тематичних словників, які подаються у додатках тощо).

### ***4.3.2. Вимоги до написання бакалаврської роботи***

1. Бакалаврська робота виконується студентами згідно з навчальним планом.
2. При написанні бакалаврської роботи допускається апробація дослідницьких розробок студентів під час педагогічної практики, а також на науково-практичних конференціях і проблемних семінарах.
3. Бакалаврська робота виконується українською або іноземною мовою відповідно до спеціальності.
4. **Обсяг** бакалаврської роботи становить **40-45 сторінок** друкованого тексту (комп'ютерного набору).
5. Бакалаврська робота має бути чітко структурованою (**див.**

**п. 4.3.3.)** із дотриманням таких вимог щодо оформлення:

- окремі частини роботи виділяються;
  - абзаци та нумерація сторінок оформляються згідно з загальними чинними вимогами;
  - дотримуються правила паспортизації матеріалу (правильно оформляються посилання, виноски, цитати тощо);
  - список використаних джерел укладається відповідно до сучасних чинних вимог.
6. Необхідним компонентом бакалаврської роботи є виконання дослідницького завдання.
7. Остаточний варіант бакалаврської роботи подається у переплетеному вигляді.

#### **4.3.3. Структура бакалаврської роботи**

1. *Титульна сторінка.*

2. *Зміст.*

3. *Вступ, у якому:*

- обґрунтовується актуальність теми, її практичне значення;
- подається аналітичний огляд наукової літератури з теми дослідження;
- визначаються мета і конкретні завдання дослідження;
- аргументується вибір об'єкта дослідження і позначається предмет;
- висвітлюються й зіставляються різні точки зору на сучасні розв'язання обраної проблеми;
- окреслюється методологічна основа дослідження;
- зазначаються методи вирішення поставлених завдань (аналіз навчальних, архівних матеріалів, наукових видань, спостереження, експеримент, конкретні емпіричні дослідження тощо);

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

- за наявності, наводяться студентські конференції, наукові круглі столи та ін., на яких були апробовані результати досліджень, викладених у бакалаврській роботі.

### 4. Основна частина.

Вона включає два і більше розділів.

- Перший має теоретичний характер і присвячений аналізу опрацьованої наукової літератури з предмету відповідно до завдань дослідження, а також має містити певні авторські висновки з визначенням узагальненої моделі дослідження.
- Наступні розділи мають практичний характер, містять опис виконаного власного дослідницького завдання та, за наявності, розробки навчально-методичних матеріалів, використаних студентом під час навчальної, виробничої та педагогічної практики.
- Кожний розділ закінчується стисло викладеними висновками щодо проведеної роботи.

### 5. Висновки.

Це дуже вагома структурна частина наукової праці, де викладаються систематизовані найважливіші результати здійсненої роботи. Висновки повинні містити чіткі формулювання узагальнень одержаних результатів у світлі поставлених завдань для досягнення окресленої мети. Можливі також формулювання рекомендацій щодо практичного використання результатів дослідження.

### 6. Список використаних джерел.

Повинен містити **не менше 40 позицій**. На всі наукові джерела, подані у списку, повинні бути посилання в тексті бакалаврської роботи. До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід обов'язково включати новітні видання, зокрема, праці зарубіжних дослідників, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела. Для спеціальностей

іноземної філології обов'язковим є використання наукової літератури іноземними мовами відповідно до спеціальності.

#### *7. Додатки.*

До них, у разі потреби, можуть бути внесені необхідні ілюстративні й експериментальні матеріали тощо.

### ***4.4. Дипломна робота***

#### ***4.4.1. Загальні завдання дипломної роботи***

Дипломна робота – це самостійне наукове дослідження експериментального або теоретико-прикладного характеру, яке виконується на завершальному етапі – студентами V (для заочної форми навчання – VI) курсу Інституту філології, що навчаються за ОКР «спеціаліст». У дипломній роботі розглядається певна науково-практична проблема.

Виконання дипломної роботи – це творчий процес, **метою** якого є:

- стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
- розширення парадигми теоретичних знань студентів щодо проблем, пов'язаних із предметом дослідження;
- аналіз і систематизація сучасних аргументованих наукових розв'язань теоретичних і практичних питань;
- розвиток умінь застосовувати засвоєні знання при вирішенні конкретних наукових завдань;
- поглиблення дослідницьких аналітичних умінь студентів;
- удосконалення умінь узагальнювати результати власних спостережень над теоретичним та практичним матеріалом з обраної теми;
- закріплення умінь практичної реалізації результатів дослідження проблеми у самостійних розробках (наприклад, в

укладанні передбачених темою роботи тематичних словників, які подаються у додатках тощо).

### **4.4.2. Вимоги до написання дипломної роботи**

1. Дипломні роботи виконуються із визначених навчальним планом нормативних дисциплін спеціальності циклу професійної та практичної підготовки.

2. Теми дипломних робіт затверджуються на засіданнях відповідних кафедр на початку IX (для заочної форми навчання – XI) семестру, відповідно до «Календарного плану підготовки кваліфікаційних робіт» Інституту філології (див. п. 9);

3. У вступній частині дипломної роботи наводиться:

- обґрунтування вибору наукової теми, її актуальності;
- конкретизація мети і завдань дослідження;
- визначення об'єкта і предмета;
- окреслення структури.

4. У роботі необхідно розкрити суть обраної дослідницької проблеми переважно з урахуванням даних нової наукової літератури.

5. Дипломна робота спрямована на виявлення умінь студента методологічно грамотно здійснювати дослідження, інтерпретувати, класифікувати і систематизувати одержані результати.

6. У роботі повинні бути чітко сформульовані висновки, у яких подаються основні результати дослідницької роботи і рекомендації щодо їх практичного використання.

7. Дипломна робота виконується українською або іноземною мовою відповідно до спеціальності.

8. **Обсяг** дипломної роботи становить **50-80 сторінок** друкованого тексту (комп'ютерного набору).

9. Дипломна робота має бути чітко структурованою (див. п. 4.4.3.) із дотриманням таких вимог щодо оформлення:

- окремі частини роботи виділяються;
- абзаци та нумерація сторінок оформляються згідно з загальними чинними вимогами;
- дотримуються правила паспортизації матеріалу (правильно оформляються посилання, виноски, цитати тощо);
- список використаних джерел укладається відповідно до сучасних чинних вимог.

10. При написанні дипломної роботи рекомендовано проходити попередню апробацію результатів досліджень, яка відбувається на студентських науково-практичних конференціях, проблемно-тематичних семінарах, засіданнях кафедр Інституту філології тощо.

У зв'язку з передбаченою навчальним планом педагогічною практикою, студенти при написанні дипломних робіт можуть розробляти теми з урахуванням досвіду їх відповідної педагогічної апробації і можливості подальшого використання як навчально-методичних матеріалів. Відтак, подані студентами розробки повинні засвідчити їхні уміння виокремлювати ефективні прийоми й способи навчання та виховання учнів, серії та комплекси вправ із формування та розвитку певних мовних і мовленнєвих навичок; добирати мовний матеріал відповідно до мети дослідження; виготовляти наочні засоби навчання.

11. Робота подається у переплетеному вигляді.

#### ***4.4.3. Структура дипломної роботи***

1. *Титульна сторінка.*
2. *Зміст.*
3. *Вступ, у якому:*

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

- обґрунтовується вибір теми, її актуальність;
- визначаються мета і конкретні завдання дослідження;
- аргументується вибір об'єкта дослідження і позначається предмет;
- окреслюється методологічна основа дослідження – зазначаються методи вирішення поставлених завдань;
- за наявності, наводяться студентські конференції, наукові круглі столи та ін., на яких були апробовані результати досліджень, викладених у дипломній роботі;
- окреслюється структура роботи.

#### 4. Основна частина.

Вона включає два і більше розділів.

- Перший має теоретичний характер. У цьому розділі дипломної роботи обов'язковим є аналітичний огляд наукової літератури, в якому:
  - окреслюються основні етапи розвитку наукової думки за обраною проблемою;
  - висвітлюються різні точки зору на сучасні шляхи розв'язання обраної проблеми;
  - стисло характеризуються найвагоміші сучасні концепції вирішення конкретних дослідницьких завдань;
  - наводяться систематизовані результати власних досліджень автора з висвітленням основних характеристик експериментально-дослідної бази, яка забезпечує їхню достовірність і подаються авторські висновки з визначенням узагальненої моделі дослідження.
- Наступні розділи мають практичний характер, містять опис виконаного власного дослідницького завдання та, за наявності, розробки навчально-методичних матеріалів,

використаних студентом під час наукової апробації або навчальної, виробничої і педагогічної практики.

- Кожний розділ закінчується стисло викладеними висновками щодо проведеної роботи.

#### 5. *Висновки.*

Це дуже вагома структурна частина дипломної роботи, де викладаються систематизовані найважливіші результати здійсненого наукового пошуку. Висновки повинні містити чіткі формулювання узагальнень одержаних результатів, відобразити їх кількісні та якісні показники у світлі поставлених завдань для досягнення окресленої мети. Можливі також формулювання рекомендацій щодо практичного використання результатів дослідження. Загальні висновки та практичні рекомендації дипломної роботи повинні бути аргументовано обґрунтовані й не дублювати змісту її вступної частини.

#### 6. *Список використаних джерел.*

Повинен містити **не менше 50 позицій**. На всі наукові джерела, подані у списку, повинні бути посилання в тексті дипломної роботи. До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід обов'язково включати новітні видання праць вітчизняних і зарубіжних дослідників, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела. Для спеціальностей іноземної філології обов'язковим є використання наукової літератури іноземними мовами відповідно до спеціальності.

#### 7. *Додатки.*

У Додатках наводяться переважно ілюстративні матеріали у вигляді індексу лексем, словників, графіків, методичних розробок тощо. Таблиці, графіки, схеми повинні бути пронумеровані й мати заголовки.

### *4.5. Магістерська робота*

#### *4.5.1. Загальні завдання магістерської роботи*

Магістерська робота – це завершене наукове дослідження теоретичного або теоретико-експериментального чи теоретико-прикладного характеру, спрямоване на самостійні рішення складних дослідницьких завдань, пов'язаних із певною науковою або науково-практичною проблемою. У магістерських роботах моделюються теоретичні основи дослідження, обґрунтовуються його мета і конкретні теоретичні й практичні завдання, визначаються методи дослідження, його новизна і практичне значення, аналізується конкретний фактичний матеріал, узагальнюються основні результати дослідження, акцентується увага на авторських пропозиціях щодо розв'язання порушеного питання.

Магістерське дослідження як кваліфікаційна наукова робота орієнтується на:

- стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
- поглиблення теоретичних знань студентів щодо проблем, пов'язаних із предметом дослідження;
- самостійний аналіз і систематизацію сучасних розв'язань теоретичних і практичних питань, пов'язаних із новітніми концепціями вирішення певних наукових проблем, що також може бути об'єктом магістерського дослідження;
- окреслення міждисциплінарного контексту наукової проблеми і поглиблення знань студентів із суміжних наук;
- удосконалення навичок самостійної роботи студентів з науковою літературою;
- підвищення рівня умінь самостійного наукового пошуку;
- подальший розвиток навичок самостійного визначення об'єктів і етапів експериментальної фази магістерського

- дослідження, її практичної реалізації у координації з базовим теоретико-методологічним комплексом теоретичної частини роботи;
- закріплення дослідницьких аналітичних умінь студентів опрацьовувати теоретичний і практичний матеріал;
  - розвиток умінь застосовувати засвоєні знання при вирішенні конкретних наукових завдань;
  - удосконалення умінь самостійно узагальнювати результати власних спостережень над теоретичним та практичним матеріалом з обраної теми відповідно до завдань магістерського дослідження;
  - розширення умінь практичної реалізації результатів дослідження проблеми у самостійних розробках (наприклад, в укладанні передбачених темою роботи тематичних словників, які подаються у додатках тощо).

#### ***4.5.2. Вимоги до написання магістерської роботи***

1. Магістерські роботи виконуються із визначених навчальним планом нормативних дисциплін спеціальності циклу професійної та практичної підготовки.

2. Теми магістерських робіт визначаються магістрантами за погодженням з науковими керівниками згідно з плановою науковою тематикою відповідних кафедр і затверджуються на початку поточного навчального року відповідно до «Календарного плану підготовки кваліфікаційних робіт» Інституту філології на засіданнях відповідних кафедр (**див. п. 9**).

3. У вступній частині магістерської роботи наводиться:

- обґрунтування вибору наукової теми, її актуальності;
- конкретизація мети і завдань дослідження;

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

- визначення об'єкта і предмета;
- окреслення структури;
- узагальнення методів дослідження;
- уточнення новизни одержаних у роботі результатів.

4. У роботі аналізуються сучасні вирішення певної наукової проблеми, представлені в новітній фаховій літературі, пропонується й аргументується авторська позиція магістранта щодо параметрів найновішої оптимальної теоретичної моделі реалізації усіх аспектів дослідження.

5. Магістерська робота повинна мати пошуковий характер.

6. У роботі мають бути продемонстровані вміння студента методологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, правильно самостійно аналізувати, інтерпретувати, систематизувати й класифікувати його основні теоретичні й практичні результати.

7. Основна частина магістерської роботи включає один теоретичний і декілька дослідницьких (експериментальних) розділів.

8. Основний текст магістерської роботи завершується чітко й стисло сформульованими самостійними висновками, у яких подаються основні теоретичні та практичні результати дослідницької роботи і рекомендації щодо їх практичного використання.

9. Магістерська робота виконується українською або іноземною мовою відповідно до спеціальності.

10. **Обсяг** роботи становить **75-90 сторінок** друкованого тексту (комп'ютерного набору).

11. Магістерська робота має бути чітко структурованою (**див. п. 4.5.3.**) із дотриманням таких вимог щодо оформлення:

- окремі частини роботи виділяються;
- абзаци та нумерація сторінок оформляються згідно з

загальними чинними вимогами;

- дотримуються правила паспортизації матеріалу (правильно оформляються посилання, виноски, цитати тощо);
- список використаних джерел укладається відповідно до сучасних чинних вимог.

12. При написанні магістерської роботи рекомендовано проходити попередню апробацію результатів досліджень, яка відбувається на студентських науково-практичних конференціях, проблемно-тематичних семінарах, засіданнях кафедр Інституту філології тощо.

У зв'язку з передбаченою навчальним планом педагогічною практикою, студенти при написанні магістерських робіт можуть розробляти теми з урахуванням досвіду їх відповідної педагогічної апробації і можливості подальшого використання як навчально-методичних матеріалів. Відтак, розроблені студентами матеріали повинні засвідчити їхні уміння виокремлювати ефективні прийоми й способи навчання та виховання учнів, серії та комплекси вправ із формування та розвитку певних мовних і мовленнєвих навичок; добирати мовний матеріал відповідно до мети дослідження; виготовляти наочні засоби навчання.

13. Остаточний варіант роботи подається у переплетеному вигляді.

### ***4.5.3. Структура магістерської роботи***

1. *Титульна сторінка.*

2. *Зміст.*

3. *Вступ, у якому:*

- обґрунтовується актуальність теми;
- визначаються мета і конкретні завдання дослідження;
- аргументується вибір об'єкта дослідження і позначається

предмет;

- окреслюється теоретико-методологічна основа дослідження – зазначаються методи вирішення поставлених завдань (аналіз навчальних, архівних матеріалів, наукових видань, спостереження, експеримент, конкретні емпіричні дослідження тощо);
- визначається новизна і практичне значення роботи;
- за наявності, наводяться студентські конференції, наукові круглі столи та ін., на яких були апробовані результати досліджень, викладених у магістерській роботі;
- окреслюється структура роботи.

#### 4. *Основна частина.*

Вона складається з трьох і більше розділів.

- Перший має теоретичний характер. У цьому розділі магістерської роботи обов'язковим є аналітичний огляд наукової літератури, в якому:
  - окреслюються основні етапи розвитку наукової думки за обраною проблемою;
  - аналізуються представлені в сучасній науковій літературі найважливіші концептуальні ідеї, пов'язані з розробкою обраної проблеми;
  - з'ясовується комплекс дискусійних питань, пов'язаних із завданнями роботи;
  - висвітлюються й зіставляються різні точки зору на сучасні шляхи розв'язання обраної проблеми;
  - наводяться систематизовані результати власних досліджень автора з висвітленням основних характеристик експериментально-дослідної бази, яка забезпечує їхню достовірність;
  - подаються авторські висновки з визначенням узагальненої моделі дослідження.

- Наступні розділи мають практичний характер і містять:
  - висвітлення основних характеристик експериментально-дослідної бази із урахуванням обраних методів та прийомів, що забезпечують достовірність одержаних результатів;
  - опис аналітичного опрацювання самостійно зібраного фактичного матеріалу, або проведеного експерименту, а отже, виконаного власного дослідницького завдання;
  - за наявності – навчально-методичні матеріали, використані студентом під час наукової апробації або навчальної, виробничої і педагогічної практики;
  - стислі узагальнення щодо одержаних результатів.
- Кожний розділ закінчується стисло викладеними висновками щодо проведеної роботи.

#### *5. Висновки.*

Це структурна частина магістерської роботи, де викладаються систематизовані найважливіші результати здійсненого наукового пошуку. Висновки повинні містити чіткі формулювання узагальнень одержаних результатів, відобразити їх кількісні та якісні показники у світлі поставлених завдань для досягнення окресленої мети. Можливі також формулювання рекомендацій щодо практичного використання результатів дослідження. Загальні висновки та практичні рекомендації магістерської роботи повинні бути аргументовано обґрунтовані й не дублювати змісту її вступної частини.

#### *6. Список використаних джерел.*

Повинен містити **не менше 70 позицій**. На всі наукові джерела, подані у списку, повинні бути посилання в тексті магістерської роботи. До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід обов'язково включати

новітні видання праць вітчизняних і зарубіжних дослідників, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела. Для спеціальностей іноземної філології обов'язковим є використання наукової літератури іноземними мовами відповідно до спеціальності.

### *7. Додатки.*

У Додатках наводяться переважно ілюстративні матеріали у вигляді індексу лексем, словників, графіків, методичних розробок тощо. Таблиці, графіки, схеми повинні бути пронумеровані й мати заголовки.

**4.6.** Автори навчально-наукових і кваліфікаційних робіт відповідають за правильну паспортизацію бібліографічних посилань і цитат.

**4.7.** У зв'язку з передбаченою навчальним планом педагогічною практикою, студенти в ході написання курсових робіт можуть розробляти теми з урахуванням *перспектив їх можливого використання* як навчально-методичних засобів, а при підготовці кваліфікаційних (бакалаврських, дипломних, магістерських) робіт – з огляду на *досвід їх відповідної апробації і можливість подальшого використання* як навчально-методичних засобів. Відтак, розроблені студентами матеріали повинні засвідчити їхні уміння виокремлювати ефективні прийоми й способи навчання та виховання учнів, серії та комплекси вправ із формування та розвитку певних мовних і мовленнєвих умінь та навичок; добирати мовний матеріал відповідно до мети дослідження; виготовляти наочні засоби навчання.

## 5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Кожне наукове дослідження студента потребує відповідного оформлення.

*Реферат* як найпростіша форма наукової роботи містить огляд джерел з обраної теми, аналіз різних поглядів на наукову проблему, а також висновки щодо можливості вирішення певної проблеми.

*Курсова робота* – це навчально-наукова праця, в якій студент повинен не лише продемонструвати вміння опанувати наукові джерела й оперувати ними, а й виконувати самостійне дослідження.

*Кваліфікаційна робота* (бакалаврська, дипломна, магістерська) зорієнтована на підтвердження фахового рівня автора наукової праці і тому повинна бути результатом глибокого теоретичного та емпіричного вивчення обраної проблеми, її творчого осмислення та експериментальної перевірки результатів пошуку.

Тексти усіх видів навчально-наукових і кваліфікаційних робіт доцільно спочатку готувати у попередньому (першому, т. зв. чорновому) варіанті. До останнього варіанту тексту вносяться всі зміни, запропоновані науковим керівником. Текст навчально-наукової і кваліфікаційної роботи може вважатися остаточним за умови, якщо у ньому враховані всі зауваження і пропозиції наукового керівника.

Кожен розділ праці має бути логічно завершеним, містити висновки і логічно пов'язуватися з наступною частиною.

Навчально-наукова (курсова) і кваліфікаційна робота (бакалаврська, дипломна, магістерська) повинна поділятися на розділи та підрозділи (параграфи).

**На останній сторінці роботи підписує автор і науковий керівник.**

Оформлення роботи починається з титульної сторінки, на якій вказується:

- назва вищого навчального закладу та кафедри, де виконується дослідження;
- назва роботи;
- прізвище, ім'я та по батькові студента;
- курс, де він навчається;
- прізвище, ініціали, вчене звання і науковий ступінь керівника;
- місце та рік виконання роботи (див. Додатки 1-4).

На наступній сторінці подається план (зміст) роботи. У плані та в основному тексті назва й нумерація розділів друкуються великими літерами симетрично до тексту. Номери розділів можуть вказуватися окремим рядком над відповідним заголовком (РОЗДІЛ I), після номера крапка не ставиться. Якщо назва розділу наводиться в одному рядку із номером цього розділу, тоді після номера ставиться крапка (РОЗДІЛ I. ... ).

Назва підрозділу (параграфу) друкується з абзацу маленькими літерами. Назві параграфу передує його номер, який складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу. Після кожної цифри має стояти крапка, наприклад: "2.3." (третій параграф другого розділу). Такі частини роботи як вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не нумеруються. У кінці назв структурних частин роботи крапки не ставляться (див. Додаток 5).

Назви розділів та параграфів формулюються стисло і чітко.

Текст кожного розділу чи підрозділу починається із зазначення його номера та назви відповідно до змісту роботи. Розділи необхідно писати з нової сторінки, для підрозділів така вимога

необов'язкова.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який підлягає загальній нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних – номер проставляють у правому нижньому куті сторінки без крапки в кінці. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Текст роботи може містити ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, схеми тощо). Такий матеріал повинен мати загальну нумерацію (арабськими цифрами) та відповідну назву. Ілюстрації нумеруються послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: "малюнок 1.2." (другий малюнок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні написи подаються під ілюстрацією.

Таблиці нумеруються послідовно в межах розділу. Під таблицями симетрично розміщуються назви, які друкуються великими літерами. Над назвою таблиці у правому верхньому куті подається напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Цей номер повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу). Якщо таблиця перенесена на другу сторінку, то над другою частиною таблиці вказується "Продовження табл." і зазначається її номер, наприклад: "Продовження табл. 1.2." Назви граф у таблиці починаються з великої літери, підзаголовки - з малої літери, якщо вони складають одне речення із заголовком, або з великої літери, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

При посиланні у тексті на таблиці слово *таблиця* подається у скороченій формі типу "... табл. 1.2".

У кінці наукового дослідження можуть бути додатки, які друкуються на окремих аркушах і повинні мати заголовки. Слово "Додаток" подається в правому верхньому куті із нумерацією (якщо додатків декілька), але без позначки №, наприклад: "Додаток 1".

У тексті навчально-наукової і кваліфікаційної роботи допускаються загальноприйняті скорочення, зокрема (с. - сторінка, ст. - стаття, т.ін. - таке інше, та ін. - та інші). У разі використання **авторських** скорочень їх пояснення подається на окремій сторінці у рубриці **СПИСОК СКОРОЧЕНЬ**.

У науковій роботі не рекомендується викладати матеріал від першої особи однини, краще, наприклад, писати: "Ми вважаємо", "Ми встановили", "Можна дійти висновку", вживати безособові речення.

**Загальні правила цитування.** Цитати з іноземних наукових праць в українськомовних працях прийнято перекладати для зручності використання та прочитання роботи. При цьому зазначається у дужках – (тут і далі переклад наш. – Х.Х.). Російськомовні джерела допускається цитувати мовою оригіналу.

При посиланні в тексті роботи на певне джерело, в квадратних дужках зазначається номер цього джерела за списком використаних джерел і сторінка, наприклад: [7, с. 21].

### **Приклад:**

Цитата в тексті: «... універсальність художньої мови літератури забезпечується особливою природою і структурою літературно-художнього образу, що зликовує в органічну єдність чуттєво-емоційні, пластично-живописні й когнітивно-епістемологічні елементи» [7, с. 21].

Відповідний опис у списку використаних джерел:

7. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь

компаративістики / Д. С. Наливайко // Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика / Д.С. Наливайко. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 9 – 37.

При непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, уникати оцінювання його результатів і обов'язково давати відповідні посилання на джерело.

У тексті можуть робитися також виноски. Тут після цитати в тексті у квадратних дужках вказується номер джерела за списком використаних джерел і номер виноски, а в кінці сторінки під рискою – знову зазначається номер джерела за списком використаних джерел і повна назва роботи, наприклад: ... [9].

Автори навчально-наукових і кваліфікаційних робіт відповідають за правильну паспортизацію бібліографічних посилань і цитат.

Таблиці, графіки, схеми повинні бути пронумеровані й мати заголовки.

Робота оформляється комп'ютерним набором (1 стандартна сторінка містить 1800 знаків із пробілами, 28-30 рядків на сторінці, 60-62 знаки у рядку), з роздруком на одному боці паперу формату А4, із використанням:

- шрифту Times New Roman текстового редактора Word
- розміру 14
- міжрядкового інтервалу 1,5.

Текст друкують, залишаючи поля таких розмірів:

- ліве – 30 мм,
- праве – 10 мм,
- верхнє – 20 мм,
- нижнє – 20 мм.

## 6. ЗАХИСТ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

### *6.1. Навчально-наукові роботи*

#### *6.1.1. Захист курсових робіт*

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника заслуговують позитивної оцінки, рекомендуються до захисту. Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускаються і передаються студенту для подальшого (до)опрацювання.

Захист курсових робіт відбувається згідно з затвердженим для Інституту філології календарним планом (див. п. 9) у встановлений відповідною кафедрою термін, у присутності студентів та комісії: наукового керівника і викладачів відповідної кафедри.

Під час захисту студент називає тему і мету дослідження, повідомляє план і коротко переказує зміст. Особливу увагу при цьому необхідно звернути на ту дослідницьку частину роботи, яка містить власні спостереження, а також результати виконання дослідницького завдання та методичні розробки. Виступ завершується формулюванням висновків.

Загальні результати підготовки курсової роботи та її захисту відображаються науковим керівником в **Аркуші оцінювання** (див. Додаток 6). На їх підставі науковим керівником виставляється підсумкова оцінка, яка заноситься до екзаменаційної відомості та залікової книжки.

Курсова робота оцінюється за 100-бальною системою. Диференціювання оцінки за національною шкалою відбувається наступним чином:

### шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
від 90 до 100	5	відмінно
від 75 до 89	4	добре
від 60 до 74	3	задовільно
від 1 до 59	2	незадовільно

**Оцінка "відмінно" (90-100 балів)** ставиться при:

- а) відповідності змісту роботи темі дослідження;
- б) наявності правильного оформлення наукового апарату дослідження;
- в) глибокому аналізі наукової літератури та самостійності авторських висновків;
- г) самостійно проведеному й обґрунтованому аналізі обраної проблеми;
- д) якісно підготовлених практичних розробках;
- е) успішному виконанні дослідницьких завдань;
- є) дотриманні всіх вимог щодо технічного й естетичного оформлення роботи й орфографічного стандарту.

**Оцінка "добре" (75-89 балів)** виставляється при наявності окремих незначних недоліків у виконанні теоретичних і практичних завдань роботи та її оформленні.

**Оцінка "задовільно" (60-74 бали)** виставляється при наявності значної кількості недоліків у виконанні завдань роботи, огріхів у її оформленні.

**Оцінка "незадовільно" (1-59 балів)** виставляється при повній невідповідності вимогам щодо обсягу, викладу змісту та оформлення, при неправомірності представлених у висновках результатів роботи або за їх відсутності.

Захищена курсова робота зберігається на кафедрі протягом двох років. Роботи, відзначені першими преміями на республіканських студентських конкурсах, зберігаються постійно.

### ***6.2. Кваліфікаційні роботи***

#### ***6.2.1. Підготовка до захисту кваліфікаційних робіт***

Кваліфікаційна (бакалаврська, дипломна, магістерська) робота у першому варіанті подається науковому керівникові згідно з термінами, визначеними відповідними кафедрами Інституту філології. З огляду на зауваження і застереження наукового керівника, до цього варіанту роботи вносяться необхідні зміни, а також уточнюються назви розділів, таблиць, статистичних даних, цитат і бібліографічних виносков, висновків та рекомендацій.

За відповідним рішенням кафедри у встановлений календарним планом час (**див. п. 9**) на відповідних кафедрах Інституту філології відбуваються попередні захисти кваліфікаційних робіт. У разі успішного передзахисту, робота рекомендується до захисту й (до)опрацьовується студентом в остаточному варіанті.

Роботи, які не отримали позитивної оцінки і до захисту не допускаються, (до)опрацьовуються у порядку, встановленому відповідними кафедрами Інституту філології із дотриманням загальних вимог і графіка навчального процесу.

До кожної кваліфікаційної (бакалаврської, дипломної, магістерської) роботи додаються:

- **відгук** наукового керівника;
- **рецензія** фахівця (рекомендовано поширювати

практику залучення рецензентів із інших вищих навчальних закладів та академічних установ).

У **відгуку** наукового керівника, який оформляється за зразком, поданим у **Додатку 8**, обов'язково повинні бути відображені:

- рівень підготовки студента до виконання наукових досліджень;
- уміння опрацьовувати наукову літературу;
- аргументованість висновків;
- ступінь самостійності у виконанні роботи і готовності до самостійного вирішення практичних наукових проблем;
- **відповідність кваліфікаційної роботи вимогам до досліджень такого типу;**
- **пропозиція щодо рекомендації кваліфікаційної роботи до захисту.**

**Рецензія** на кваліфікаційну роботу оформляється за зразком, наведеним у **Додатку 7**. У ній визначається:

- актуальність обраної теми;
- ефективність обраної теоретико-методологічної бази;
- ступінь володіння методами дослідження;
- уміння емпіричного застосування новітніх наукових постулатів,
- повнота і якість розробки теми;
- навички системного, послідовного викладу матеріалу і формулювання логічних узагальнень;
- достовірність одержаних результатів;
- досконалість стилю наукового викладу досліджуваного матеріалу;
- характеристика здобутків і недоліків роботи;
- новизна і практичне значення дослідження.

За бажанням студент може ознайомитися зі змістом відгуку та

рецензії.

Остаточна оформлена і рекомендована до захисту кваліфікаційна робота з відгуком наукового керівника та рецензією подається на кафедру, після чого передається до Державної екзаменаційної комісії (ДЕК).

### *6.2.2. Захист кваліфікаційних робіт*

Захист кваліфікаційних робіт проводиться у встановлений термін на засіданні Державної екзаменаційної комісії (ДЕК).

Захист однієї кваліфікаційної роботи не повинен перевищувати 30 хвилин.

Основний зміст виступу студента-випускника на засіданні Державної екзаменаційної комісії фіксується у пояснювальній записці (див. п. 8), яка попередньо укладається українською або іноземною мовою відповідно до спеціальності. Студент у стислій формі повинен представити:

- обґрунтування вибору теми, її актуальність;
- теоретичне і практичне значення роботи;
- структуру роботи;
- результати дослідження.

У разі потреби, на захисті можуть демонструватися таблиці, схеми тощо.

Після завершення виступу студента оприлюднюються відгуки наукового керівника і рецензента.

В обговоренні кваліфікаційної роботи студента можуть узяти участь голова, члени ДЕК, екзаменатори й викладачі інших кафедр Інституту філології та студенти, присутні на захисті.

Під час захисту студент **зобов'язаний** дати вичерпні аргументовані відповіді на запитання голови, екзаменаторів та членів ДЕК, на зауваження рецензента та інших учасників захисту.

Хід захисту фіксується у протоколі ДЕК.

Рішення про оцінку кожної кваліфікаційної роботи обговорюється і приймається на закритому засіданні ДЕК, оформляється за зразком, поданим у **Додатку 9**, після чого публічно оголошується головою ДЕК у присутності членів ДЕК та всієї групи студентів.

Кваліфікаційна робота оцінюється за 100-бальною системою. Диференціювання оцінки за національною шкалою відбувається наступним чином:

#### шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
від 90 до 100	5	відмінно
від 75 до 89	4	добре
від 60 до 74	3	задовільно
від 1 до 59	2	незадовільно

**Оцінка "відмінно" (90-100 балів)** ставиться за умов:

- 1) відповідності змісту роботи визначеній темі;
- 2) належного оформлення термінологічного апарату дослідження;
- 3) правильного системного використання понятійно-категоріального корпусу;
- 4) здійснення автором дослідження самостійного кваліфікованого аналізу відповідної наукової літератури;
- 5) логічного й послідовного виконання всіх дослідницьких завдань на належному фаховому рівні;
- 6) грамотної коректної інтерпретації усієї парадигми досліджуваного матеріалу;

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

---

- 7) наявності самостійних теоретичних і практичних розробок;
- 8) достовірності одержаних результатів;
- 9) формулювання у висновках стислих аргументованих узагальнень проведеної роботи і одержаних результатів;
- 10) дотримання орфографічних та стилістичних вимог;
- 11) повної відповідності оформлення роботи сучасним чинним стандартам;
- 12) успішної апробації результатів на науково-практичних конференціях, семінарах тощо;
- 13) відповідної оцінки керівника і рецензента кваліфікаційної роботи;
- 14) аргументованого захисту студентом результатів проведеного дослідження;
- 15) коректної демонстрації уміння вести наукову дискусію.

**Оцінка "добре" (75-89 балів)** ставиться при загальній відповідності роботи найвищим вимогам, але за наявності:

- 1) окремих недоліків у виконанні завдань, поставлених у теоретичній або практичній частинах роботи;
- 2) незначної невідповідності оформлення роботи сучасним чинним вимогам;
- 3) неповних відповідей під час захисту роботи;
- 4) окремих зауважень голови або членів ДЕК, висловлених щодо змісту кваліфікаційної роботи, а також положень доповіді та відповідей студента під час захисту роботи на засіданні ДЕК.

**Оцінка "задовільно" (60-74 бали)** ставиться при:

- 1) значній кількості неточностей у виконанні завдань дослідження;
- 2) наявності суттєвих недоліків у теоретичній та практичній

- частинах роботи;
- 3) численних огріхах у її оформленні;
  - 4) відсутності апробації роботи;
  - 5) поверхових відповідях на зауваження рецензента й запитання голови та членів ДЕК під час захисту кваліфікаційної роботи.

**Оцінка "незадовільно" (1-59 балів)** ставиться при:

- 1) недотриманні вимог до теоретичного рівня дослідження;
- 2) неправильному виконанні практичної частини роботи;
- 3) безсистемному викладі змісту;
- 4) недостовірності одержаних результатів і неправомірності висновків;
- 5) значній невідповідності виконаної роботи вимогам щодо орфографічного і стилістичного оформлення наукових робіт;
- 6) порушенні сучасних чинних вимог щодо оформлення кваліфікаційних робіт;
- 7) нездатності студента самостійно формулювати й обґрунтовувати основні положення своєї роботи під час її захисту.

Результати найбільш ґрунтовних, вагомих кваліфікаційних робіт можуть бути рекомендовані до друку в збірниках студентських наукових праць, вісниках, журналах, наукових записках, інших спеціалізованих виданнях з обов'язковим додаванням рецензії наукового керівника.

Тексти кваліфікаційних робіт є матеріалами суворої звітності і зберігаються на відповідних кафедрах протягом одного року, після чого передаються до архіву.

## 7. ПІДГОТОВКА ДОПОВІДІ НА ЗАХИСТІ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

У процесі підготовки до захисту навчально-наукової і кваліфікаційної роботи студент має укласти так звану **пояснювальну записку** – стислу доповідь щодо курсового проекту або бакалаврського, дипломного чи магістерського дослідження.

Пояснювальна записка готується українською або іноземною мовою відповідно до спеціальності.

Обсяг тексту повинен відповідати:

- для курсових робіт – не більше, ніж 10 хвилинам виступу
- для бакалаврських, дипломних і магістерських робіт – не більше, ніж 15 хвилинам виступу.

Доповідь повинна відобразити: актуальність обраної теми, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, структуру роботи, основні результати аналізу матеріалів, на основі яких виконано роботу.

### ***7.1. Структура пояснювальної записки:***

#### ***7.1.1. Для захисту курсових робіт:***

- тема дослідження, обґрунтування її вибору;
- характеристика категоріального апарату проведеного наукового дослідження (актуальність теми, мета, завдання, об'єкт, предмет, методика дослідження тощо);
- загальна характеристика роботи (структура роботи: вступ, кількість розділів, висновки, додатки; повний обсяг роботи, кількість схем, таблиць, обсяг списку використаних наукових джерел, зокрема, іноземними мовами тощо);
- характеристика основного змісту роботи (стисло викладається)

- зміст наукової роботи за розділами);
- характеристика висновків (подається у зв'язку з основними завданнями дослідження) - стисла інформація щодо теоретичних і практичних результатів, наведених у тексті виконаної наукової роботи.

**7.1.2. Для захисту кваліфікаційних (бакалаврських, дипломних, магістерських) робіт**

- чітке формулювання теми кваліфікаційної роботи;
- обґрунтування вибору теми, яке, по суті, ізофункціональне актуальності дослідження;
- розкриття ступеня наукового опрацювання проблеми;
- визначення мети кваліфікаційної роботи, засобів її досягнення;
- окреслення конкретних завдань дослідження;
- виокремлення об'єкту і предмету;
- визначення методів дослідження;
- опис дослідницького матеріалу, його джерел та обсягу;
- загальна характеристика роботи (структура роботи):
  - зміст вступу,
  - кількість розділів,
  - наявність висновків,
  - укладання додатків, кількість схем, таблиць тощо;
  - повний обсяг роботи;
  - обсяг списку використаних джерел, зокрема, іноземними мовами;
- характеристика термінологічно-категоріального апарату проведеного наукового дослідження;
- характеристика основного змісту (позначаються назви розділів і за розділами стисло викладається зміст

- кваліфікаційної роботи);
- характеристика висновків (подається у зв'язку з основними завданнями дослідження) – стисла інформація щодо наведених у тексті основних результатів виконаної роботи і їх авторських узагальнень;
- аргументовані відповіді й пояснення щодо зауважень і застережень наукового керівника і рецензента.

## 8. ОПРАЦЮВАННЯ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ ТА ВИМОГИ ДО ЇХ БІБЛОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

### *8.1. Загальні рекомендації щодо опрацювання наукових джерел*

При опрацюванні наукових джерел бажано робити нотатки, які можуть бути повними і точними (дослівними) або скороченими (коротким, тезисним викладом матеріалів, що вивчаються). Відтак, можна укласти:

- запис основних положень робіт, огляд фактичного матеріалу тощо;
- короткі записи з авторськими коментарями;
- виписки у форматі цитат.

Усі зазначені типи апелювань до текстів інших праць оформляються у навчально-наукових і кваліфікаційних роботах у вигляді **посилань**.

При роботі з науковими джерелами слід пам'ятати, що дослідження передбачає передусім аналіз зазначених джерел, який розширює можливості безпосереднього окреслення передбачених відповідною навчальною дисципліною актуальних аспектів наукової проблеми, що і дозволяє точніше виокремити корпус конкретних евристичних завдань. При висвітленні своїх поглядів на шляхи вирішення обраної проблеми автор повинен володіти навичками наукового стилю мовлення. Крім того, він має показати вміння оперувати відповідною науковою термінологією, осмислювати ті наукові визначення, які найбільш точно

характеризують тему його дослідження.

У кінці навчально-наукової або кваліфікаційної роботи подається список використаних джерел, у якому вказуються всі опрацьовані наукові джерела, на які є посилання в тексті.

### **8.2. Основні вимоги до бібліографічного опису наукової літератури**

Список використаних джерел – це елемент бібліографічного апарату, який містить описи використаних праць за бібліографічними параметрами. Згідно з чинними вимогами стандартів, уміщених у документах ВАК України, список використаних джерел слід укладати в алфавітному порядку заголовків, прізвищ авторів, перших осіб у списку авторських груп.

Усі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Література, видана іноземними мовами з некириличним алфавітом, наводиться після праць, виданих мовами із кириличним алфавітом, **під суцільною нумерацією**.

Праці, які слугували джерелами добору матеріалу мовознавчих досліджень (словники, рукописи тощо) подаються в окремому списку під назвою **СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ**, який укладається з обов'язковим зазначенням умовного скорочення назви праці, відповідно до загальних правил укладання **СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**.

### **Приклади оформлення бібліографічного опису позицій СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ для навчально-наукових і кваліфікаційних робіт:**

#### **Один автор:**

1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14).
2. Виноградов В. С. Лексикология испанского языка : [учебник] / В. С. Виноградов. – [1-е изд.]. – М. : Высшая школа, 1994. – 192 с.

3. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию : [учеб. пособие] / Вильгельм фон. Гумбольдт ; [пер. с нем. Под ред. и с предисл. Г. В. Рамишвили]. - [2-е изд.]. – М. : Прогресс, 2001. – 397 с. – (Серия «Филологи мира»).
  4. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).
  5. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Н. Д. Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1).
- Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).

### **Два автори:**

1. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).
3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.

### **Три автори:**

1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Р. Л. Акофф, Д. Магидсон, Г. Д. Эддисон ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.

2. Максименко С. Д. Загальна психологія : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / [С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. О. Соловієнко] ; за заг. ред. С. Д. Максименка. - [2-е вид.]. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 701 с.

#### **Чотири автори:**

1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ "Укragenпромпредуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).
2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).

#### **П'ять і більше авторів:**

1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина І. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.
2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).

#### **Без автора:**

1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу).
2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології :

[зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с.

**Багатотомний документ:**

1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007— .— (Джерела з історії науки в Україні).  
Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с.
2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005— .— (Серия "Нормативная база предприятия").  
Т. 1. — 2005. — 277 с.

**Монографії:**

1. Бурбело В.Б. Лінгвопоетика французької словесності ІХ-ХVІІІ ст. : [монографія] / В. Б. Бурбело. — К. : ВПЦ «Київський університет», 1999. — 251 с.

**Матеріали конференцій:**

1. Головки Е.Б. Исследование наречных фразеологических оборотов испанского и английского языков / Е. Б. Головки, О. В. Фролова, Е. А. Бармина // Материалы десятой юбилейной междунар. Конф. [«Высшее образование в XXI веке: Информация – Коммуникация – Мультимедиа»], (17-19 сентября 2003 г.) / отв. за вып. Аркадий Андреевич Слободянюк. – Севастополь : СевНТУ, 2003. – С. 205-209.

**Словники:**

1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х.

- : Халімон, 2006. — 175, [1] с.
2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.
  3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.
  4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.

#### **Бібліографічні покажчики:**

1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с.
2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997 – 2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потланий О. С.]. — Львів : Львів. Держ. Ун-т внутр. Справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).

#### **Дисертації:**

1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.

#### **Автореферати дисертацій:**

1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08

„Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с.

2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.

### **Частина книги, періодичного, продовжуваного видання:**

1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38.
2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Т. Гранчак, В. Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17.
3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61.
4. Ма Шуін. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуін // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.
5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29.
6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. —

Т. 2. – № 2. — С. 13—20.

7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291.
8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.

### **Електронні ресурси:**

1. Богомольний Б.Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. ВНЗ III-IV рівнів акредитації / Б.Р. Богомольний, В.В. Кононенко, П.М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика). – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 MB RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.
2. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л.Й. Костенко, А.О. Чекмарьов, А.Г. Бровкін, І.А. Павлуша // Бібліотечний вісник. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн. : <http://www.nbuu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

## 9. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Затвердження тем навчально-наукових і кваліфікаційних робіт відбувається на засіданнях кафедр Інституту філології не пізніше 30 жовтня поточного навчального року.

Випускаючі кафедри залишають за собою право вносити корективи до календарного плану підготовки навчально-наукових і кваліфікаційних робіт, у тому числі встановлювати термін подачі остаточного тексту на кафедру за 30 календарних днів до захисту робіт. Зазначені зміни затверджуються на засіданнях відповідних кафедр.

### КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тип роботи	Курс	Проведення попереднього захисту	Подача остаточного тексту	Захист роботи
Курсова	II курс, III сем.	-	до 15 грудня	до 25 грудня
Курсова	II курс, IV сем.	-	до 15 травня	до 25 травня
Курсова	III курс	-	до 15 травня	до 25 травня
Бакалаврська	IV курс	за рішенням кафедри, не пізніше 01 травня	до 20 травня	
Дипломна	V курс	за рішенням кафедри, не пізніше 15 квітня	до 25 квітня	
Магістерська	II курс магістратури	за рішенням кафедри, не пізніше 01 травня	до 20 травня	

**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНО-  
НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ  
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Тип роботи	Курс	Проведення попереднього захисту	Подача остаточного тексту	Захист роботи
Курсова	II курс	-	до 17 червня	
Курсова	III курс	-	до 25 червня	
Курсова	IV курс	-	до 25 червня	
Бакалаврська	V курс	до 25 травня	до 10 червня	до 30 червня
Дипломна	VI курс	до 25 травня	до 10 червня	до 30 червня
Магістерська	II курс магістратури	до 25 травня	до 10 червня	до 30 червня

Кафедри Інституту філології залишають за собою право автономно регулювати перелік обов'язкових етапів підготовки навчально-наукових і кваліфікаційних робіт, а також хронологію їх проходження (наприклад: затвердження керівником структури роботи, підготовка студентом основної бібліографії до обраної теми, подання науковому керівникові першого варіанту остаточного тексту роботи і т.д.), що не повинно призводити до порушення загального календарного плану в цілому.

ДОДАТКИ

*Додаток 1.*

*Зразок оформлення  
титульної сторінки курсової роботи  
(реферату)*

Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
Інститут філології  
Кафедра ...

---

*(назва)*

*Реферат  
(курсова робота)*

*Студента \_\_\_\_\_ курсу,  
спеціальності*

\_\_\_\_\_  
*(прізвище, ім'я, по батькові)*

*науковий керівник:*

\_\_\_\_\_  
*(науковий ступінь, посада)*

\_\_\_\_\_  
*(прізвище та ініціали)*

*КИЇВ - (рік)*

*Додаток 2.*

*Зразок оформлення  
титальної сторінки бакалаврської роботи*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Київський національний університет імені Тараса Шевченка**  
**Інститут філології**  
**Кафедра ...**

**Структурно-семантичні особливості будови концептів новомови  
(на матеріалі польської преси 70-х років)**

*Кваліфікаційна робота  
освітнього рівня «бакалавр»  
студентки IV курсу,  
спеціальності*

---

**Бунецької Ольги Вікторівни**

*науковий керівник:  
д.філол.н., професор  
Черниш Т.О.*

*рецензент:  
к.філол.н., доцент  
Хайдер Т.В.*

**КИЇВ - 2011**

*Додаток 3.*

*Зразок оформлення  
титульної сторінки дипломної роботи*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Київський національний університет імені Тараса Шевченка**  
**Інститут філології**  
**Кафедра ...**

**Особливості структурування картини світу в романах  
Г.Сенкевича**

*Кваліфікаційна робота  
освітнього рівня «спеціаліст»  
студентки V курсу,  
спеціальності*

\_\_\_\_\_

**Нікіфорової Ганни Йосипівни**

*науковий керівник:  
д.філол.н., професор, чл.-кор. НАНУ  
Радишевський Р.П.*

*рецензент:  
к.філол.н., доцент  
Дем'яненко Н.Б.*

**КИЇВ - 2011**

*Додаток 4.*

*Зразок оформлення  
титальної сторінки магістерської роботи*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Київський національний університет імені Тараса Шевченка**  
**Інститут філології**  
**Кафедра ...**

**Зоореалії в метафоричних комплексах польської та української  
мов**

*Кваліфікаційна робота  
освітнього рівня «магістр»  
студента II курсу магістратури,  
спеціальності*

---

*Базарова Миколи Олександровича*

*науковий керівник:  
кан. філол. н., доцент  
Дем'яненко Н.Б.*

*Рецензент:  
к.філол.н., доцент  
Непон-Айдачич Л.В.*

**КИЇВ - 2011**

**ЗМІСТ**

<b>ВСТУП</b> .....	3
<b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИВЧЕННЯ ДІАЛЕКТІВ УМБРІЇ</b> .....	8
1.1. Поняття «національна мова», «літера- турна мова», «регіональний різновид літературної мови, діалект, субдіалект	17
1.2. Становлення та розвиток італій- ської діалектології у працях італійських та вітчизняних дослідників .....	25
<b>Висновки до першого розділу</b> .....	29
<b>РОЗДІЛ 2. СУБДІАЛЕКТ МІСТА ПЕРУДЖІ ЯК СКЛАДО- ВА ДІАЛЕКТІВ УМБРІЇ В ДІАХРОННОМУ ТА СИНХРОННОМУ АСПЕКТАХ</b> .....	30
2.1. Історія вивчення діалектів Умбрії .....	35
2.2. Система діалектів Умбрії та їх мовна характеристика .....	41
2.2.1. Характеристика сучасного стану діалектів Умбрії .....	47
2.2.2. Мовний субстрат діалектів Умбрії в діахронному аспекті .....	53
<b>Висновки до другого розділу</b> .....	59
<b>РОЗДІЛ 3. МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ СУБДІАЛЕКТУ МІСТА ПЕРУДЖІ ТА ЙОГО ПРАГМАТИЧНЕ ВЖИВАННЯ В КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ ІТАЛІЇ ТА УМБРІЇ</b> .....	60

3.1. Особливості формування та членування субдіалекту міста Перуджі .....	65
3.1.1. Історичні передумови формування перуджійського субдіалекту .....	70
<b>Висновки до третього розділу .....</b>	<b>75</b>
<b>ВИСНОВКИ .....</b>	<b>76</b>
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ .....</b>	<b>80</b>
<b>СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ .....</b>	<b>83</b>
<b>СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ .....</b>	<b>84</b>
<b>ДОДАТКИ .....</b>	<b>85</b>
Додаток А. Статистичні дані вживання діалекта італійської мови італійцями у різних регіонах Італії...	86

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*Додаток 6.*

*Зразок оформлення  
аркуша оцінювання курсової роботи*

Кафедра ...  
Інституту філології

### АРКУШ ОЦІНЮВАННЯ курсoвoї роботи

студента \_\_\_\_\_  
(ПІБ студента)

\_\_\_\_\_  
(назва роботи)

Науковий керівник \_\_\_\_\_

критерії оцінювання	оцінка за 100- бальною системою		Примітки
1. Актуальність дослідження	0-5		
2. Самостійність дослідження	0-5		
3. Особистий внесок дослідника	0-5		
4. Обізнаність із класичними і новітніми науковими джерелами	0-5		
5. Реалізація мети дослідження; відповідність висновків обраній темі	0-10		
6. Відповідність вимогам наукового стилю	0-5		
7. Володіння навичками реферативного опрацювання іншомовних джерел (при цитуванні й при підготовці пояснювальної записки)	0-5		

**ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ І  
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

8. Структура і логічність композиції роботи	0-5		
9. Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам	0-5		
10. Дотримання вимог щодо оформлення роботи	0-5		
11. Оформлення списку використаних джерел відповідно до чинних стандартів	0-5		
12. Структура і обсяг презентації роботи на захисті	0-10		
13. Мовна компетенція студента	0-10		
14. Повнота відповідей на поставлені запитання	0-5		
15. Ступінь виконання завдань керівника	0-10		
16. Дотримання терміну виконання роботи	0-5		
<b>Загальна кількість балів</b>	<b>100</b>		

Науковий керівник \_\_\_\_\_  
(підпис)

Дата \_\_\_\_\_

Члени комісії \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

Підсумкова оцінка за національною шкалою \_\_\_\_\_

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90-100	5	Відмінно
75-89	4	Добре
60-74	3	Задовільно
1-59	2	Незадовільно

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*Додаток 7.*

*Зразок оформлення  
рецензії на кваліфікаційну роботу  
(бакалаврську, дипломну, магістерську)*

Кафедра ...  
Інституту філології

### РЕЦЕНЗІЯ

на \_\_\_\_\_ роботу  
(бакалаврську, дипломну, магістерську)

студента \_\_\_\_\_  
(ІПБ студента)

\_\_\_\_\_ (назва роботи)

Науковий керівник \_\_\_\_\_

критерії оцінювання	оцінка за 100- бальною системою		примітки
1. Актуальність дослідження	0-5		
2. Новизна і практичне значення дослідження	0-5		
3. Особистий внесок дослідника	0-5		
4. Обізнаність із класичними і новітніми науковими джерелами	0-5		
5. Реалізація мети дослідження; відповідність висновків поставленим завданням	0-5		
6. Відповідність вимогам наукового стилю	0-5		

**ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ І  
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

---

---

7. Володіння навичками реферативного опрацювання іншомовних джерел (цитування й підготовка пояснювальної записки)	0-5		
8. Структура і логічність композиції роботи	0-5		
9. Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам	0-3		
10. Оформлення списку використаних джерел відповідно до чинних стандартів	0-2		
<b>Загальна кількість балів</b>	<b>0-45</b>		

**Висновок** \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

Рецензент

\_\_\_\_\_/\_\_\_\_\_  
(підпис) (ПІБ, наук. ступінь, вч.звання)

Дата \_\_\_\_\_

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Додаток 8.

*Зразок оформлення  
відгуку наукового керівника на кваліфікаційну роботу  
(бакалаврську, дипломну, магістерську)*

Кафедра ...  
Інституту філології

**ВІДГУК**  
наукового керівника

на \_\_\_\_\_ роботу  
(бакалаврську, дипломну, магістерську)  
студента \_\_\_\_\_  
(ПІБ студента)

\_\_\_\_\_ (назва роботи)

критерії оцінювання	оцінка за 100- бальною системою		примітки
1. Ступінь виконання завдань керівника	0-2		
2. Ступінь розвиненості навичок роботи з теоретичними джерелами	0-2		
3. Ступінь правомірності зроблених узагальнень і самостійності проведення дослідження	0-2		
4. Міра усунення зауважень керівника	0-2		
5. Дотримання термінів виконання роботи та її окремих частин	0-2		
<b>Загальна кількість балів</b>	<b>0-10</b>		

**Висновок** \_\_\_\_\_

Науковий керівник \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_  
(підпис) (ПІБ, наук. ступінь, вч. звання)  
Дата \_\_\_\_\_

Додаток 9.

*Зразок оформлення  
підсумкового аркуша оцінювання  
кваліфікаційної роботи  
(бакалаврської, дипломної, магістерської)*

**ПІДСУМКОВИЙ АРКУШ ОЦІНЮВАННЯ**

\_\_\_\_\_ роботи  
(бакалаврської, дипломної, магістерської)  
студента \_\_\_\_\_  
(ПІБ студента)  
\_\_\_\_\_  
(назва роботи)  
\_\_\_\_\_

<b>критерії оцінювання</b>	<b>оцінка за 100-бальною системою</b>		<b>примітки</b>
1. Структура й обсяг презентації	0-5		
2. Логічність побудови презентації	0-5		
3. Висвітлення змісту дослідження	0-5		
4. Мовна компетенція студента	0-5		
5. Встановлення контакту з аудиторією	0-5		
6. Технічний аспект презентації; наявність та якість використання комп'ютерних технологій, інших форм аудіо- та візуальної наочності	0-5		
7. Розуміння запитань	0-5		
8. Повнота відповідей на	0-5		

## МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

запитання			
9. Уміння аргументувати власну дослідницьку позицію	0-5		
<b>Загальна кількість балів</b>	<b>0-45</b>		

<b>Оцінка за відгуком наукового керівника</b>	<b>0-10</b>		
<b>Оцінка за рецензією</b>	<b>0-45</b>		
<b>Оцінка за захист</b>	<b>0-45</b>		
<b>Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою</b>	<b>0-100</b>		

**Підсумкова оцінка за національною шкалою**

\_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_)

Голова ДЕК \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_  
 (підпис) (ПІБ, наук. ступінь, вч.звання)

**шкала відповідності:**

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90-100	5	відмінно
75-89	4	добре
60-74	3	задовільно
1-59	2	незадовільно

### БІБЛІОГРАФІЯ ДО ВИДАННЯ:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. – К.: Либідь, 1998. – 557 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посібник /за ред. В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І. Бабин. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. – К., 1995. – 45 с.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 337с.
5. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2009. - № 5. – С. 26 – 30.
6. Сорокин Н. А. Дипломные работы в педагогических вузах: Учебное пособие для студентов педагогических институтов. – М.: Просвещение, 1986. – 128 с.
7. Як писати курсову роботу з літератури: Методична розробка / упоряд. Гаєвська Н.М., Конончук М.М. – К.: ТВІМ ІНТЕР, 1994. – 23 с.

## ЗМІСТ

Передмова .....	3
1. Загальні положення .....	5
2. Основні вимоги до категоріально-термінологічного апарату наукового дослідження .....	8
3. Загальні критерії оцінювання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт .....	13
4. Вимоги до змісту і структури навчально-наукових і кваліфікаційних робіт .....	21
4.1. Реферат .....	21
4.2. Курсова робота .....	25
4.3. Бакалаврська робота .....	27
4.4. Дипломна робота .....	31
4.5. Магістерська робота .....	36
5. Вимоги до оформлення навчально-наукових і кваліфікаційних робіт .....	43
6. захист навчально-наукових і кваліфікаційних робіт .....	48
6.1. Навчально-наукові роботи .....	48
6.2. Кваліфікаційні роботи .....	50
6.2.1. Підготовка до захисту кваліфікаційних робіт ..	50
6.2.2. Захист кваліфікаційних робіт .....	52
7. Підготовка доповіді на захисті навчально-наукових і кваліфікаційних робіт .....	56
7.1. Структура пояснювальної записки .....	56
8. Опрацювання наукових джерел та вимоги до їх бібліографічного опису .....	58
8.1. Загальні рекомендації щодо опрацювання наукових джерел .....	58
8.2. Основні вимоги до бібліографічного опису наукової літератури .....	59
9. Календарний план підготовки навчально-наукових і кваліфікаційних робіт .....	66
Додатки .....	68
Бібліографія до видання .....	81

**Навчальне видання**  
**ОСНОВНІ ВИМОГИ**  
**ДО ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ**  
**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

**(для студентів-філологів)**

**Методична розробка**

*Авторський колектив:*

Бєлова Алла Дмитрівна,  
Білик Наталія Леонідівна,  
Бурбело Валентина Броніславівна,  
Гасвська Надія Марківна,  
Коломієць Лада Володимирівна,  
Левицький Андрій Едуардович,  
Паламарчук Ольга Леонідівна,  
Ситдикова Ірина Вілоріївна,  
Хайдер Тетяна Василівна,  
Чемес Валерій Федорович.

*Керівник проекту:*

Семенюк Григорій Фокович

*Редакційна рада:*

Бондаренко Іван Петрович,  
Гасвська Надія Марківна,  
Гнатюк Андрій Дмитрович,  
Голубовська Ірина Олександрівна,  
Грицик Людмила Василівна,  
Жлуктенко Наталія Юр'ївна,  
Кияк Тарас Романович,  
Козленко Ірина Володимирівна,  
Корбозєрова Ніна Миколаївна,  
Крючков Георгій Георгійович,  
Мазєпова Олена Вікторівна,  
Малєнька Тетяна Федорівна,  
Мєрежинська Анна Юр'ївна,  
Паламарчук Ольга Леонідівна,  
Пилипенко Ростислав Євгенович,  
Підвоєнний Володимир Миколайович,  
Різнєк Сергій Михайлович,  
Савєнко Андрій Олександрович,  
Салтовська Наталія Василівна,  
Снитко Олена Степанівна,  
Черєдничєнко Олександр Іванович,  
Черниш Тетяна Олександрівна,  
Шєвченко Лариса Іванівна,  
Яшенкова Ольга Володимирівна.

Підписано до друку 11.11.2010. Формат 60x84<sup>1/16</sup>  
Гарнітура Times. Папір офсетний.  
Друк офсетний. Наклад 300. Ум. дук. арк. 4,7. Зам. № 29-4979

## РЕЦЕНЗІЯ

на курсову роботу

студента \_\_\_\_\_  
(ІПБ студента)

\_\_\_\_\_ (назва роботи)

Керівник \_\_\_\_\_

критерії оцінювання	оцінка за 100-бальною системою		примітки
1. Обізнаність із класичними і новітніми науковими джерелами	0-10		
2. Реалізація мети роботи; відповідність висновків поставленим завданням	0-10		
3. Відповідність вимогам наукового стилю	0-5		
4. Володіння навичками реферативного опрацювання іншомовних джерел (цитування й підготовка пояснювальної записки)	0-5		
5. Структура і логічність композиції роботи	0-5		
6. Відповідність обсягу роботи встановленим вимогам	0-5		
7. Оформлення списку використаних джерел відповідно до чинних стандартів	0-5		
<b>Загальна кількість балів</b>	<b>0-45</b>		

**Висновок** \_\_\_\_\_

Рецензент \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_  
(підпис) (ІПБ, наук. ступінь, вч.звання)

Дата \_\_\_\_\_

**ВІДГУК**  
**наукового керівника**  
**на курсову роботу**

студента \_\_\_\_\_

(ПІБ студента)

\_\_\_\_\_ (назва роботи)

<b>критерії оцінювання</b>	<b>оцінка за 100- бальною системою</b>		<b>примітки</b>
1. Ступінь виконання завдань керівника	0-5		
2. Ступінь розвиненості навичок роботи з теоретичними джерелами	0-5		
3. Ступінь правомірності зроблених узагальнень	0-5		
4. Міра усунення зауважень керівника	0-5		
5. Дотримання термінів виконання роботи та її окремих частин	0-5		
<b>Загальна кількість балів</b>	<b>0-25</b>		

**Висновок** \_\_\_\_\_

Науковий керівник \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_  
(підпис) (ПІБ, наук. ступінь, вч.звання)

Дата \_\_\_\_\_

# ПІДСУМКОВИЙ АРКУШ ОЦІНЮВАННЯ

## курсової роботи

студента \_\_\_\_\_

(ПІБ студента)

\_\_\_\_\_ (назва роботи)

критерії оцінювання	оцінка за 100-бальною системою		примітки
1. Структура й обсяг презентації	0-5		
2. Логічність побудови презентації	0-5		
3. Висвітлення змісту дослідження	0-5		
4. Мовна компетенція студента	0-5		
8. Повнота відповідей на запитання	0-5		
9. Уміння аргументувати власну дослідницьку позицію	0-5		
<b>Загальна кількість балів</b>	<b>0-30</b>		

Оцінка за відгуком наукового керівника	0-25		
Оцінка за рецензією	0-45		
Оцінка за захист	0-30		
Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою	0-100		

Підсумкова оцінка за національною шкалою \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_)

Керівник \_\_\_\_\_ / \_\_\_\_\_  
(підпис) (ПІБ, наук. ступінь, вч.звання)

### шкала відповідності:

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90-100	5	відмінно
75-89	4	добре
60-74	3	задовільно
1-59	2	незадовільно